

Gerechtshof Amsterdam, 24 mei 2022
Nr. ECLI:NL:GHAMS:2022:1565

Inhouding op uitkering niet-gevestigd pandrecht op levensverzekering

Wanneer de verpanding van de rechten uit een levensverzekeringsovereenkomst aan de bank, niet aan de verzekeraar is medegedeeld, is de bank gehouden de gehele uitkering aan de begunstigde uit te betalen. Doet de bank dat niet, dan is sprake van een onrechtmatige daad. Dit blijkt uit het hier te bespreken arrest van Gerechtshof Amsterdam.

De feiten zijn als volgt. In 2004 heeft een man een levensverzekering gesloten die bij zijn overlijden 1,3 miljoen euro uitkeert. Begunstigde is zijn echtgenote. De rechten uit deze levensverzekering heeft de man aan de bank verpand, tot zekerheid voor de betaling van al hetgeen de man blijkens de administratie van de bank van hem te vorderen heeft of mocht hebben. De bank heeft de verpanding in maart 2005 schriftelijk aan de verzekeraar meegedeeld. Ter financiering van de woning van de man en de vrouw heeft de bank in 2008 een lening van (afgerond) 3.144.000 euro aan de holding van de man verstrekt. Tot zekerheid van de aflossing van deze lening zijn een aantal zekerheden overeengekomen, waaronder een eerste en een tweede hypotheekrecht op een registergoed, niet zijnde de woning (hierna: het registergoed) en een (tweede) pandrecht op de vordering van de man uit de levensverzekering. In de pandakte is vermeld dat de man tot zekerheid voor de betaling van al hetgeen de bank blijkens haar administratie van de holding te vorderen heeft of mocht hebben, alle rechten verpandt die voor de man voortvloeien uit de tussen hem en de verzekeraar gesloten verzekeringsovereenkomst.

Medio 2013 zijn de man en de vrouw gescheiden. Het registergoed is aan de vrouw toegedeeld. De woning is kort voor de echtscheiding verkocht. De opbrengst was onvoldoende om de schuld aan de bank te voldoen. Ter herfinanciering van de resterende schuld heeft de holding eind 2013 een kredietovereenkomst gesloten met een kredietlimiet van (afgerond) 1.020.000 euro. Tot zekerheid van de voldoening van deze schuld van de holding kwamen partijen onder meer overeen het eerste en tweede hypotheekrecht op het registergoed te handhaven en de rechten uit de levensverzekering van de man aan de bank te verpanden.

In maart 2015 heeft de verzekeraar de bank schriftelijk bericht dat de levensverzekering van de man was gesplitst in een beleggingsverzekering en een overlijdensrisicoverzekering. Vanwege het pandrecht zijn de originele

polissen aan de bank gestuurd.

De man is in 2016 overleden. In november 2016 heeft de bank de verzekeraar schriftelijk verzocht de uitkering van de gehele polis naar haar over te maken. Kort daarna heeft de bank het eerste pandrecht uitgewonnen voor een veronderstelde schuld in rekening-courant van de man van 48.296,26 euro, en verhaal genomen voor de openstaande schuld van de holding van 734.076 euro. Het meerdere ad 517.627,74 euro heeft de bank aan de vrouw uitgekeerd. Daarna zijn de hypotheekrechten op het registergoed doorgehaald en heeft de vrouw het registergoed verkocht. Omdat bleek dat de rekening-courant van de man op het moment van uitwinning van het eerste pandrecht een batig saldo had, heeft de bank het uitgewonnen bedrag van 48.296,26 aan de vrouw als begunstigde onder de polis voldaan.

De vrouw is van mening dat de vordering uit de levensverzekeringsovereenkomst, bij gebreke van mededeling daarvan aan de verzekeraar, niet belast is geweest met een pandrecht tot zekerheid voor de voldoening van de schuld van de holding en betwist dat zij ermee heeft ingestemd dat de bank niet-temin haar vordering op de holding met de uitkering van de verzekeraar verrekenende. Zij heeft een vordering ingesteld bij Rechtbank Amsterdam tot veroordeling van de bank om haar een bedrag van 734.076 euro te betalen. De rechtbank heeft deze vordering afgewezen en onder meer geoordeeld dat de vordering uit de levensverzekeringsovereenkomst niet belast is geweest met een tweede pandrecht ten gunste van de bank, maar dat de vrouw wel met de bank heeft afgesproken dat deze haar vordering op de holding met de uitkering uit de levensverzekeringsovereenkomst zou verrekenen. De vrouw heeft daartegen hoger beroep ingesteld bij Gerechtshof Amsterdam en onder meer bestreden dat zij ermee heeft ingestemd dat de bank haar vordering op de holding met de uitkering uit de levensverzekering verrekenen.

Het hof volgt de vrouw in haar stelling dat de bank geen pandrecht had op de vordering uit de levensverzekeringsovereenkomst, dat strekte tot zekerheid van de aflossing van de lening aan de holding. De stelling van de bank dat van de vestiging van het tweede pandrecht mededeling aan de verzekeraar is gedaan, is onvoldoende gemotiveerd en wordt daarom gepasseerd, mede gelet op de verklaring namens de verzekeraar dat aan haar één mededeling van verpanding is gedaan in maart 2005. Evenmin is volgens het hof gesteld of gebleken dat de man en de bank destijds hebben beoogd een stil pandrecht te vestigen.

Ook volgt het hof de stelling van de vrouw dat de verrekening van haar vordering op de bank met de schuld van de holding aan de bank niet kan worden geacht te berusten op een overeenkomst die zij zou zijn aangegaan ter vermindering van de executie van de hypotheekrechten op het registergoed. Wat de bank ter motivering hiervan heeft aangevoerd komt erop neer dat zij zich tot verrekening bevoegd veronderstelde, dat zij aan de vrouw mededeling heeft gedaan van de voorgenomen uitoefening van die veronderstelde bevoegdheid, en dat de vrouw die mededeling voor kennisgeving heeft aangenomen, eveneens in de veronderstelling dat de bank tot zodanige verrekening bevoegd was. Dit biedt het hof onvoldoende aanknopingspunten voor het oordeel dat de bank aan de vrouw heeft voorgesteld om (onverplicht) in te stemmen met verrekening en dat de vrouw dit voorstel heeft aanvaard, respectievelijk voor het oordeel dat de bank erop heeft vertrouwd en mogen vertrouwen dat de vrouw (onverplicht) met zodanige verrekening instemde. Gelet hierop komt het hof tot het oordeel dat ervan moet worden uitgegaan dat de bank gehouden is geweest om de door haar ontvangen uitkering uit de levensverzekeringsovereenkomst volledig aan de vrouw door te betalen en dat de bank met het bedrag van 734.076 euro dus niet de schuld van de holding heeft mogen delgen. Doordat zij dit bedrag niet aan de vrouw heeft betaald, heeft de bank in strijd met de wet gehandeld. Dit moet worden aangemerkt als een onrechtmatige daad, die de bank verplicht om de schade van de vrouw te vergoeden. Omdat stelplicht en bewijslast ter zake van het bestaan en de omvang van de schade op de vrouw rusten, wordt zij in de gelegenheid gesteld om een nadere memorie te nemen, waarop de bank door een antwoordmemorie kan reageren. Het hof houdt elke verdere beslissing aan.

Mr. B.M. (Berry) van Wijk
 De auteur is advocaat-partner bij Houthoff te Rotterdam.